

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: **F.H.**

zastoupený Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem

sídlem Purkyňova 787/6, 702 00 Ostrava

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**

sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 5. 2018, ve věci žádosti o přiznání invalidního důchodu

Shodu s prvopisem potvrzuje

takto :

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou doručenou původně dne 9. 7. 2018 Okresnímu soudu Plzeň - město domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 11. 5. 2018 č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 23. 10. 2017 o zamítnutí žádosti o invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínky získané potřebné doby pojištění ke vzniku nároku na invalidní důchod. S tímto závěrem žalobce nesouhlasil, neboť povinnou dobu pojištění nesplnil nikoliv z vlastní viny, ale protože byl ve výkonu trestu odnětí svobody, ve kterém z důvodu na straně věznice nebyl pracovní zařazen. Nad to byl ve věznici Plzeň - Bory od června 2010 až do listopadu 2012 zařazen na oddělení „toxi SPO“, kde byl povinen odpracovat 28 hodin týdně bez nároku na mzdu s tím, že se tento pobyt bude započítávat do důchodového a sociálního pojištění. Žalovaná tak jeho žádost posoudila nesprávně.
2. Žalovaná se žalobou nesouhlasila, navrhla její zamítnutí a odkázala na napadené rozhodnutí.
3. U nařízeného jednání oba účastníci na svých stanoviscích setrvali.
4. U jednání žalobce zdůraznil, že pracovní nezařazení žalobce ve výkonu trestu nemůže mít za následek, že invalidní důchod nedostane, byť je invalidní. Poukázal na smysl výkonu trestu a na ustanovení § 30 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu, podle kterého věznice přidělují odsouzeným práci a odsouzení jsou povinni pracovat. Pokud se tak nestalo, nemůže to být přičítáno k tíži žalobce. Přiznání invalidního důchodu je přitom mimo jiné podmínkou pro to, aby žalobce byl schopen po propuštění vést soběstačný život.
5. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
6. Ze správního spisu krajský soud zjistil následující skutkový stav. Žalobce požádal o invalidní důchod a posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň-město jej od 22. 2. 2016 uznal invalidním pro invaliditu II. stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 50%. Žalovaná přesto žádost žalobce zamítla z důvodu nesplnění podmínky získání potřebné doby pojištění ke vzniku nároku na invalidní důchod. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, ve kterých vyjádřil nesouhlas se závěrem, že v době od 22. 2. 2016 a 25. 2. 2016 získal pouze jeden rok a 81 dnů pojištění a v době od 22. 2. 1996 do 21. 2. 2016 pouze jeden rok a 362

dnů pojištění, současně předložil mzdové listy za období měsíců leden 2010 až listopad 2012, z nichž podle něj vyplývá účast na důchodovém pojištění.

7. V rámci námitkového řízení byl zpracován lékařem České správy sociálního zabezpečení posudek o invaliditě dne 26. 3. 2018, ze kterého vyplynulo, že žalobce je invalidní již od 18. 11. 2014, ve zbytku se posudkový lékař ztotožnil s posudkem lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobce je chronické srdeční selhání, což je zdravotní postižení uvedení v kapitole IX (postižení srdce a oběhové soustavy), oddílu A (postižení srdce), položka 1c) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. (dále jen „příloha vyhlášky“), pro které je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 50-60%, kterou lékař stanovil na 55%. Žalovaná se proto zabývala namítanou dobou pojištění a uzavřela, že žalobce v době od 18. 11. 2004 do 17. 11. 2014 získal pouze jeden rok a 178 dnů pojištění namísto potřebných pěti let a v době od 18. 11. 1994 do 17. 11. 2014 získal pouze jeden rok a 362 dnů pojištění namísto potřebných deseti let, a proto žalobci podle ustanovení § 40 a § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) nárok na invalidní důchod nevznikl. Žalovaná tak námitky žalobce zamítla a potvrdila své prvostupňové rozhodnutí.
8. Krajský soud učinil dotaz na Věznici Plzeň, ze kterého vyplynulo, že žalobce v této věznici pracovníčně zařazen nebyl.
9. Podle ustanovení § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění *má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let a stal se invalidní a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 popř. byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.* Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod podle ustanovení § 40 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění u pojištěnce ve věku nad 28 let činí 5 let, tato doba se podle ustanovení § 40 odst. 2 téhož zákona zjišťuje z posledních 10 roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získaná v posledních dvaceti letech před vznikem invalidity, potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků.
10. V posuzované věci se žalobce stal invalidním dne 18. 11. 2014. Rozhodná doba 10 let tedy začíná běžet dne 18. 11. 2004 a končí 17. 11. 2014. V té době podle závěru žalované získal žalobce pouze jeden rok a 178 dnů pojištění namísto potřebných 5 let. Žalobce mohl získat potřebnou dobu pojištění i v rozhodném období dvaceti let před vznikem invalidity, tedy v době od 18. 11. 1994 do 17. 11. 2014, kdy však získal podle žalované jen jeden rok a 362 dnů pojištění. Žalobce předně namítá chybný výpočet, s tím, že v rozhodné době byl ve výkonu trestu odnětí svobody, ve kterém byl zaměstnán na oddělení „toxi SPO“ v době od června 2010 do listopadu 2012.
11. Podle § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění jsou pojištění účastny *osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce.* Jak vyplývá ze sdělení Věznice Plzeň - Bory, žalobce nebyl ve výkonu trestu pracovníčně zařazen. S tímto závěrem jsou v souladu rovněž žalobcem předložené mzdové listy z r. 2010, 2011 a 2012, ze kterých vyplývá, že žalobce v době od února do května 2010 odpracoval celkem 373 hodin, v 80 dnech pracovního zařazení a v letech 2011 a 2012 celkem 0 hodin a údaje o dnech zařazení do práce o celkové mzdě

chybí. Žalobce tak neprokázal, že byl ve výkonu trestu zařazen do práce, což je první předpoklad pro to, aby mu doba výkonu trestu odnětí svobody byla započítána do důchodového pojištění. I kdyby však žalobce prokázal, že byl pracovně zařazen v období, ve kterém byl podle vlastního tvrzení umístěn na oddělení „toxi SPO“ spojeném s povinným výkonem práce, ani tak by nesplnil potřebnou dobu pojištění pěti let, neboť by se celková doba pojištění zvýšila maximálně rok a půl na necelé tři roky.

12. Pro vznik nároku na invalidní důchod musí podle shora citovaných ustanovení žadatel splnit dvě podmínky. První podmínkou je invalidita, což žalobce splnil k 18. 11. 2014. Druhou podmínkou je potřebná doba pojištění, kterou však žalobce nesplnil a nesplnil by ji ani v případě, kdyby jeho tvrzený pobyt na oddělení „toxi SPO“ byl spojen s pracovním zařazením. Za této situace je závěr žalované o tom, že žalobci nevznikl nárok na invalidní důchod, v souladu s citovaným ustanovením § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.
13. Žalobce namítal, že skutečnost, že nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody pracovně zařazen, nemůže jít k jeho tíži, neboť nepracoval a nebyl pracovně zařazen nikoliv ze své viny. Stejnou námitku řešil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 6 Ad 58/2007-266 dne 21. 2. 2008 se tímto závěrem: *„pokud stěžovatel po uvedené době nebyl zařazen k pravidelnému výkonu prací ve vazbě, žalovaná z této skutečnosti vychází a nemůže přihlídnout k okolnostem, za jakých k zařazení stěžovatele pravidelnému výkonu prací ve vazbě nedošlo (...). Stěžovatel si svou situaci zavinil sám tím, že páchal závažnou trestnou činnost (...) a pokud nemá potřebnou dobu pojištění, nelze mu invalidní důchod přiznat“.*
14. Podle názoru krajského soudu k uvedené argumentaci Nejvyššího správního soudu již nelze nic dodat a krajský soud se s ní zcela ztotožňuje. Žalobce opakovaně páchal trestnou činnost, pro kterou byl ve výkonu trestu odnětí svobody, a pokud v té době nebyl pracovně zařazen, ať už z jakéhokoli důvodu, a nesplnil tak povinnou dobu pojištění, nárok na invalidní důchod mu nevznikl a k okolnostem, proč ve výkonu trestu odnětí svobody pracovně zařazen nebyl, nelze podle zákona o důchodovém pojištění přihlídnout.
15. Krajský soud se neztotožňuje ani s námitkou, že žalobce v důsledku svého protiprávního jednání byl povinen podrobit se trestněprávnímu omezení, zákon však neumožňuje omezit jeho sociální práva, zajištěná i v ústavní rovině. Z ustanovení § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění vyplývá, že odsouzený k trestu odnětí svobody není a priori zbaven účasti na sociálním pojištění, naopak, jeho účast se předpokládá, pokud je pracovně zařazen. Krajský soud nepovažuje podmínku pracovního zařazení za diskriminační či protiústavní, naopak, podle principů, na kterých je zákon o důchodovém pojištění postaven, je důchodové pojištění spjato s „výkonem práce“ (pro zjednodušení) a se situacemi, které jsou výkonu práce postaveny na roveň (např. osoby evidované na Úřadu práce). Legislativce tak zvolil jasnou úpravu sociálních práv, ve kterých je, jak dovodila judikatura Ústavního soudu, z hlediska ústavnosti dán užší prostor přezkumu, než je tomu u základních práv dle hlavy druhé, třetí a páté Listiny, prostor, jenž je vymezen ustanoveními čl. 41 odst. 1 a čl. 4 odst. 4 Listiny (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2010, sp. zn. Pl ÚS 8/07, bod 81 odůvodnění). Vhodnost, účelnost a sociální spravedlnost právní úpravy neposuzuje soud, s výjimkou Ústavního soudu v případě zjištěné neústavnosti, neboť tyto úvahy nepřísluší soudu, nýbrž zákonodárci. Jedná se o otázky v podstatě politické, kam primárně spadá celá oblast sociálních práv (k tomu

srovnej např. bod 78 nálezů Ústavního soudu ze dne 23. 4. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 2/08, dále bod 90 odůvodnění nálezů ze dne 20. 5. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 1/08).

16. Žaloba tak není důvodná a krajský soud ji zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
17. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný, který v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení; procesně neúspěšnému žalobci právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo. Soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení. (výrok II.).
18. Odměna ustanoveného zástupce bude vypořádána v samostatném usnesení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 31. července 2019

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně